

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0394
Číslo materiálu	VY_32_INOVACE_08_CZSŘ_4.08_ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád
Název školy	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
Autor	Bc. Iva Sedláková
Název	Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád
Téma hodiny	Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád
Předmět	Cvičení ze správního řízení
Ročník /y/	Čtvrtý
Datum tvorby	2.12.2012
Anotace	Žáci mají k dispozici textový učební dokument. Formou vyhledávání internetových zdrojů a práci s informacemi popíší postup ve správním řízení.
Očekávaný výstup	Žáci popíší zásady správního řízení, práva a povinnosti účastníka správního řízení a průběh správního řízení
Druh učebního materiálu	Textový učební dokument
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Název tematického celku: Územní orgány s všeobecnou působností

Správní řízení

Co je správní řízení vymezuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád. V § 9 stanoví, že jde o postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má anebo nemá.

Právní řád zasahuje do okruhu situací a vztahů ve veřejné správě a vztahuje se v podstatě na veškerou činnost úřadů, pokud vystupují v tzv. vrchnostenském postavení vůči občanovi. tj. vymezení okruhu situací a vztahů, na které se zákon vztahuje – působnost zákona.

Správním řádem se tak musí řídit úřad nejen při vydávání rozhodnutí (např. stavebního povolení nebo při udělování pokuty), ale i při vydávání různých osvědčení a vyjádření (např. vydání cestovního pasu). Dále při vydávání opatření obecné povahy (např. územního plánu) nebo při vyřizování stížností občanů na postup a chování úředníků.¹

Zásada subsidiarity (podpůrného užití) správního řádu:

Ustanovení správního řádu totiž úředník aplikuje tehdy, pokud zvláštní zákon (např. stavební zákon) neurčuje jiný postup. Je proto nutné nejdříve číst zvláštní zákon, a pokud ten obsahuje komplexní vlastní úpravu dané otázky, nepoužije se již správní řád.

Účastníci správního řízení

Účastníkem řízení má být **každý, o jehož právech se rozhoduje** anebo jehož **práva mohou být vydaným rozhodnutím i nepřímo dotčena**. Ten, který tvrdí, že jeho práva, zájmy nebo povinnosti mohou být dotčeny, dokud se nedokáže opak

V případě, že se jedná o **řízení zahájené z moci úřední**, jsou účastníky:

- osoby, jimž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají (§ 27 odstavec 1 písmeno b)
- další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech (§ 27 odstavec 2).

V případě **řízení zahájeného na základě žádosti**, je účastníkem (podobně jako výše):

- žadatel a další dotčené osoby, na které se musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu - např. mají společná práva a povinnosti s žadatelem (§ 27 odstavec 1 písmeno a)
- další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech (§ 27 odstavec 2).²

Orgány rozhodující ve správním řízení

Správní úřady, orgány územní samosprávy orgány subjektů veřejného práva, o nichž to stanoví zákon:

- věcná příslušnost k orgánům – orgán, o kterém to stanoví zákon,

¹ Účast na rozhodování: Účast ve správním řízení. ECONNECT. *Občanská společnost: Návod na použití* [online]. 2012 [cit. 2012-11-05]. Dostupné z: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=230368>

² Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů § 27

- místní příslušnost k orgánům – podle místa nemovitosti, podle místa výkonu činnosti nebo podle místa trvalého pobytu účastníka řízení,
- funkční příslušnost k orgánům – zakotvena zvláštními zákony.

Zásady správního řízení

- Zásada zákonnosti (legality) – povinnost postupovat ve správním řízení v souladu se zákony.
- Zásada materiální pravdy – skutkový stav věci by měl být zjištěn v rozsahu potřebném k rozhodnutí.
- Zásada dispoziční – zahájení řízení pouze na návrh účastníka řízení.
- Zásada oficiality – opakem dispoziční, zahájení řízení pouze na podnět správního orgánu.
- Zásada rychlosti – řízení by mělo proběhnout v co nejkratší době.
- Zásada hospodárnosti – řízení by mělo proběhnout s co nejmenšími náklady.
- Zásada procesní rovnosti účastníků řízení – všichni účastníci mají stejná procesní práva a povinnosti.
- Zásada ochrany veřejného a jiného obecného zájmu – správní orgány jsou povinny vyžadovat plnění povinností od osob, které jsou účastníky správního řízení nebo kterým byly tyto povinnosti uloženy.
- Zásada nestrannosti – správní orgány nesmí být podjaté.
- Zásada volného hodnocení důkazů – správní orgán může důkazy hodnotit podle vlastního přesvědčení.
- Zásada písemnosti – umožňuje správnímu orgánu nenařizovat ústní jednání, stačí-li podklady k rozhodnutí.
- Zásada dvouinstančnosti řízení – možnost se odvolat proti řízení.
- Zásada přednosti smírného řešení – správní orgán se vždy, pokud to připouští povaha věci, pokusí o smírné vyřízení.
- Zásada součinnosti správních orgánů s účastníky řízení – i mimo rámec konkrétního řízení je povinností správního orgánu poučit potenciální účastníky o právních předpisech, aby při neznalosti právních předpisů neutrpěli újmu.
- Zásada rychlosti a hospodárnosti – zbytečné průtahy v řízení či zbytečné zatěžování účastníků lze kvalifikovat jako nesprávný úřední postup.
- Zásada materiální pravdy – rozhodnutí správního orgánu vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci, správní orgán není vázán návrhy účastníků, příp. jejich shodným tvrzením.
- Zásada přesvědčivosti rozhodnutí – že rozhodnutí musí být srozumitelně a jednoznačně odůvodněno.³

Práva účastníka správního řízení

- Všichni účastníci správního řízení jsou si v procesních právech **rovni**. To znamená, v rámci řízení se vyjadřovat ke všem otázkám a skutečnostem, které jsou předmětem řízení.
- **Právo zvolit si pro řízení jednoho zástupce - zmocněnce.** Zástupce musí být určen na základě písemné plné moci nebo prohlášením do protokolu.
- **Právo na právní pomoc a poučení ze strany správního orgánu** – úřad informuje účastníka o lhůtách, v nichž mohou uplatnit svá práva, upozorňuje na případné formální nedostatky v jeho podáních. Povinností správního orgánu je posuzovat podání účastníků podle skutečného obsahu a bez ohledu na to, jak je označeno.

³ Legislativa, právo: Orientace v právních úkonech - správní řád. CZECHTRADE. BusinessInfo: Oficiální portál pro podnikání a export [online]. 2012 [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spravni-rad-opu-4607.html#b1>

- Právo **navrhovat důkazy a činit jiné návrhy, připomínky a námitky (např. vyjádřit stanovisko k projednávané věci) po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí**. Základní a směrodatnou lhůtou je ovšem vždy vydání rozhodnutí. (§ 36 odst. 1)
- Právo **žádat poskytnutí informací o řízení**. (§ 36 odst. 2)
- Právo **vyjádřit se před vydáním rozhodnutí k jeho podkladům** (§ 36 odst. 3) - Správní orgán oznamuje ukončení shromažďování podkladů rozhodnutí. Po tomto oznámení by již podklady pro rozhodnutí neměly být dále doplňovány, v opačném případě musí správní orgán opět vyzvat účastníky k novému vyjádření se k nim.
- Právo **nahlížet do spisu**, i v případě, že je rozhodnutí již v právní moci (§ 38 odst. 1). S tím je spojeno právo činit si výpisy a právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části (§ 38 odst. 4).
- Právo **účastnit se ústního jednání a všech dalších jednání** (provedení důkazů, místních šetření apod.) a být o jejich konání informován s nejméně pětidenním předstihem (§ 49 odst. 1). Z každého jednání se pořizuje protokol, který přítomní podepisují.
- Právo **namítat podjatost úředních osob** (§ 14 odst. 2). Podjatost je důvodem k vyloučení úřední osoby z rozhodování. O vyloučení rozhoduje nadřízený úředník.
- Právo na **doručení stejnopisu rozhodnutí do vlastních rukou** (§ 72 odst. 1) a právo na vydání stejnopisu písemného vyhotovení rozhodnutí (§ 69 odst. 4).
- Právo podat proti rozhodnutí **odvolání** (§ 81 odst. 1), případně **rozklad** (§ 152) a právo **vzít podané odvolání či rozklad zpět** (§ 81 odst. 3). Odvolání jednou vzaté zpět nelze podat znovu, ani tehdy, pokud lhůta pro podání odvolání dosud neuplynula. Odvolání lze podat do 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Účastník má také právo vyjádřit se k podaným odvoláním jiných účastníků (§ 86 odst. 2).
- Právo podat proti rozhodnutí **žalobu** (§ 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního). Podmínkou je vyčerpání řádných opravných prostředků (odvolání, případně rozklad) a tvrzení, že došlo k porušení práv žalobce. Žalobu může účastník podat do dvou měsíců od doručení rozhodnutí o odvolání.
- Právo dát **podnět k provedení přezkumného řízení** (§ 94 odst. 1). Tento podnět není návrhem na zahájení řízení. Jestliže správní orgán neshledá důvody k zahájení přezkumného řízení, sdělí tuto skutečnost s uvedením důvodů do 30 dnů podateli. Přezkumné řízení nelze zahájit, jestliže od právní moci rozhodnutí uplynul více než 1 rok (§ 96 odst. 1).
- Právo podat **žádost o obnovu řízení** (§ 100 odst. 2). Tuto žádost může účastník podat do 3 měsíců ode dne, kdy se o důvodu obnovy řízení dověděl, nejpozději však do 3 let ode dne právní moci rozhodnutí. Žádost o obnovu řízení lze podat u kteréhokoli správního orgánu, který ve věci rozhodoval
- Právo **domáhat se ochrany před nečinností správního orgánu**, pokud uplynula lhůta pro vydání rozhodnutí (§ 80 odst. 3 – úprava lhůt pro vydání rozhodnutí je obsažena v § 71). V rámci ochrany před nečinností se účastník dále může domáhat vydání tzv. mezitímního rozhodnutí nebo rozhodnutí v části věci (§ 148)
- Právo obracet se na správní orgány se **stížnostmi proti nevhodnému chování úředních osob nebo proti postupu správního orgánu**, proti němuž zákon neposkytuje jiný prostředek ochrany (§ 175 odst. 1).⁴

Povinnosti účastníka správního řízení

- předložit na výzvu oprávněné úřední osoby průkaz totožnosti (*§ 36 odst. 4 správního řádu*)
- poskytovat správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost při opatřování podkladů pro vydání rozhodnutí (*§ 50 odst. 2 správního řádu*)
- označit důkazy na podporu svých tvrzení (*§ 52 správního řádu*)

⁴ Účast na rozhodování: Účast ve správním řízení. ECONNECT. Občanská společnost: Návod na použití [online]. 2012 [cit. 2012-11-05]. Dostupné z: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=230368>

Průběh správního řízení⁵

Stadium prvoinstanční

- Zahájení správního řízení – může být zahájeno na návrh, z vlastního podnětu orgánu nebo oba způsoby; okamžik zahájení je den, ve kterém podání došlo ke správnímu orgánu; náležitosti návrhu: kdo návrh podává, v jaké záležitosti, co žádá

Průběh správního řízení

- Zajišťování podkladů pro rozhodnutí – hodnocení důkazních prostředků jednotlivě i v souvislostech
- Zajištění řádného průběhu a účelu řízení – předvolání, předvedení, předběžná opatření, dožádání
- Správní rozhodnutí
- Základní vymezení – musí být vydáno správním orgánem v souladu s předpisy a mít náležitosti
- Oznámení rozhodnutí – dnem oznámení začíná běžet lhůta pro podání odvolání
- Náležitost rozhodnutí – výrok (vlastní rozhodnutí), odůvodnění, poučení o odvolání
- Právní moc – rozhodnutí nelze napadnout řádným opravným prostředkem – a vykonatelnost rozhodnutí – schopnost rozhodnutí působit zamýšlené právní následky

Stádium přezkumné

- Odvolání – lhůta 15 dní, rozhoduje o něm orgán instančně nadřízený; případná náprava rozhodnutí se jmenuje autoremedura
- Rozklad – zaměřen proti rozhodnutí, které v prvním stupni vydal správní úřad
- Obnova řízení – etapa řízení o povolení obnovy a etapa obnovené řízení
- Přezkoumání rozhodnutí – řízení se zahajuje bez návrhu z vlastního nebo jiného podnětu správního orgánu

Stádium vykonávací

- Zahájení řízení – na návrh nebo z podnětu správního orgánu
- Příslušnost k výkonu rozhodnutí – správní úřad stanovený zákonem nebo soud
- Lhůta k výkonu rozhodnutí – rozhodnutí lze vykonat do tří let
- Námitky – opravný prostředek proti jednotlivým úkonům prováděným v rámci výkonu rozhodnutí
- Prostředky k výkonu rozhodnutí – srážky ze mzdy, příkázání pohledávky, náhradní výkon, ukládání peněžitých pokut, přímé vynucení uložené povinnosti

⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Úkoly:

1. Zjistí z internetových stránek Ministerstva vnitra ČR – www.mvcr.cz – Legislativa – Správní řád – Informace o Správním řádu jaké Metodické pomůcky ke správnímu řádu zveřejnilo Ministerstvo vnitra.⁶
 - a. Vzory a metodika k doručování.
 - b. Vzory v řízení o přestupcích podle nového správního řádu.
 - c. Který odbor se zabývá problematikou správního řádu?
2. Z internetových stránek www.businessinfo.cz – Legislativa, právo – Orientace v právních úkonech – Správní řád, vysvětlí postup správního řízení:⁷
 - a. Jaké jsou zásady správního řízení
 - b. Jaká je aplikovatelnost správního řádu
 - c. Účastníci správního řízení
 - d. Příslušnost správních orgánů
 - e. Průběh správního řízení
 - f. Lhůty pro vydání rozhodnutí ve správním řízení
 - g. Odvolací řízení
 - h. Přezkoumání správních řízení
 - i. Správní poplatky

⁶ Legislativa: Správní řád - Metodické pomůcky ke správnímu řádu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/spravni-rad-metodicke-pomucky-ke-spravnimu-radu-metodicke-pomucky-ke-spravnimu-radu.aspx>

⁷ Legislativa, právo: Orientace v právních úkonech - správní řád. *CZECHTRADE. BusinessInfo: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. 2012 [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spravni-rad-opu-4607.html#b1>

Seznam informačních zdrojů:

- KÁŇA, Pavel. *Základy veřejné správy: [vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol a maturitní témata k ústní maturitní zkoušce z předmětu Veřejná správa]*. 2., dopl., přeprac. vyd. Ostrava: Montanex, 2007, 375 s. Varia (Montanex). ISBN 978-807-2252-442.
- Zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- Účast na rozhodování: Účast ve správním řízení. ECONNECT. *Občanská společnost: Návod na použití* [online]. 2012 [cit. 2012-11-05]. Dostupné z: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=230368>
- Legislativa, právo: Orientace v právních úkonech - správní řád. CZECHTRADE. *BusinessInfo: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. 2012 [cit. 2012-11-01]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spravni-rad-opu-4607.html#b1>
- Legislativa: Správní řád - Metodické pomůcky ke správnímu řádu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2012 [cit. 2012-11-03]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/spravni-rad-metodicke-pomucky-ke-spravnimu-radu-metodicke-pomucky-ke-spravnimu-radu.aspx>
-

Pokud není uvedeno jinak, jsou použité objekty vlastní originální tvorbou autora.

Materiál je určen pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu. Veškerá vlastní díla autora (fotografie, videa) lze bezplatně dále používat i šířit při uvedení autorova jména.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ